

22. 1. 2002

ID: 15661

Ochrana třetích osob

Právní vztahy někoho jiného než účastníka řízení nemohou být novým rozhodnutím ve věci, ve které bylo pravomocné rozhodnutí ve věci samé zrušeno v dovolacím řízení, dotčeny bez ohledu na skutečnost, že dotčená osoba věděla o tom, že proti rozhodnutí, na jehož základě bylo nabyto právo, bylo podáno dovolání.

Právní vztahy někoho jiného než účastníka řízení nemohou být novým rozhodnutím ve věci, ve které bylo pravomocné rozhodnutí ve věci samé zrušeno v dovolacím řízení, dotčeny bez ohledu na skutečnost, že dotčená osoba věděla o tom, že proti rozhodnutí, na jehož základě bylo nabyto právo, bylo podáno dovolání.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9.1.2002, sp.zn. 22 Cdo 812/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Město R., zastoupeného advokátem, proti žalovaným: 1/ M. K. a 2/ P. K., zastoupeným advokátkou, o určení vlastnictví, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 12 C 99/99, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. ledna 2000, čj. 6 Co 3509/99-56, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. ledna 2000, čj. 6 Co 3509/99-56, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích (dále „soud prvního stupně“) ze dne 7. října 1999, čj. 12 C 99/99-31, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací rozsudkem ze dne 13. ledna 2000, čj. 6 Co 3509/99-56, potvrdil rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích (dále „soud prvního stupně“) ze dne 7. října 1999, čj. 12 C 99/99-31, kterým byl zamítnut návrh na určení, „že vlastníkem domu čp. 42 - objekt bydlení na pozemku stavební parcela č. 536 a pozemku stavební parcela č. 536 - zastavěná plocha, obou v katastrálním území R. a obci R., zapsaných na listu vlastnictví č. 1360 vedeném Katastrálním úřadem Č.“ je žalobce, a kterým bylo rozhodnuto o nákladech řízení. Dále rozhodl o nákladech odvolacího řízení, a připustil proti svému rozhodnutí dovolání.

Řízení v projednávané věci předcházelo řízení vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 12 C 256/91, ve kterém A. T. a J. S. uplatňovaly proti Městu R. nárok na uzavření dohody o vydání domu čp. 42 se stavební parcelou č. 536, zapsaných na listu vlastnictví č. 58 pro obec a katastrální území R., a to podle zákona č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „restituční zákon“). Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 2. října 1992, sp. zn. 7 Co 1280/92, uložil Městu R. povinnost uzavřít s žalobkyněmi dohodu o vydání zmíněných nemovitostí. Tuto dohodu poté s restituentkami uzavřel 11. 11. 1994 Městský úřad v R. a Katastrální úřad v Č. žalobkyně zapsal v katastru nemovitostí jako vlastnice shora uvedených

nemovitostí. Kupní smlouvou uzavřenou 20. 12. 1996 převedli právní nástupci žalobkyň jako prodávající tyto nemovitosti na žalované. Ve věci poté v dovolacím řízení rozhodoval Nejvyšší soud, který rozsudkem ze dne 30. dubna 1997, čj. 2 Cdon 1087/96-79, rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. října 1992, sp. zn. 7 Co 1280/92, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Tento soud poté rozsudkem ze dne 2. prosince 1997, čj. 6 Co 1636/97-98, potvrdil rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. března 1992, čj. 12 C 256/91-32, kterým byla žaloba na uložení povinnosti uzavřít dohodu o vydání věci zamítnuta.

Na základě shora uvedených skutečností soud prvního stupně konstatoval, že žalovaní jsou vlastníky předmětných nemovitostí. Dohoda o vydání věci z 11. 11. 1994 byla uzavřena platně a jmenované restituentky nabyly vlastnické právo ke sporným nemovitostem v souladu se zákonem. Skutečnost, že místo Města R. byl jako vydávající nesprávně uveden Městský úřad R. je nepřesností, s níž nelze spojit žádné právní důsledky, neboť rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích z 2. 10. 1992, sp. zn. 7 Co 1280/92, byl nahrazen projev vůle Města R., nikoliv tamního městského úřadu. Neplatnost dohody nezpůsobuje ani nesprávná lokalizace předmětných nemovitostí do katastrálního území R., ač šlo o katastrální území R., a tato skutečnost nemohla přivodit důsledek spočívající v nepovolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí, když tento vklad byl katastrálním úřadem proveden, aniž by nesprávné označení katastrálního území pokládal za vážné pochybení. Neplatnost dohody o vydání věci nezpůsobil ani obsah jejího článku 4, týkající se skutečnosti, že práva a povinnosti vlastníka přejdou na nabyvatelky dnem zápisu vlastnického práva do katastru nemovitostí.

Odvolací soud se s rozsudkem soudu prvního stupně ztotožnil. Za správné, leč nadbytečné shledal hodnocení platnosti dohody o vydání věci z 11. 11. 1994 soudem prvního stupně, neboť vlastnické právo k předmětným nemovitostem restituentkám vzniklo rozhodnutím soudu. Katastrální úřad pak zápis vlastnictví provedl podle jeho rozsudku, v němž je jako žalované uvedeno Město R. a nikoliv Městský úřad R. Pokud pak jde o chybné označení katastrálního území, nemohlo dojít k záměně, neboť se v daném katastrálním území nenacházely dvě obce názvu R. K problematice označení povinné osoby odkázal na nálezný Ústavního soudu z 27. 2. 1996, sp. zn. III. ÚS 127/96. Konstatoval, že rozhodnutím Nejvyššího soudu byl sice zrušen rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích, na základě něhož byly nemovitosti restituentkám vydány a ve věci bylo posléze rozhodnuto tak, že jejich návrh byl zamítnut. V mezidobí ale došlo darovací smlouvou z 8. 4. 1994 k převodu vlastnického práva ke sporným nemovitostem z restituentek na jejich právní nástupce a z nich pak kupní smlouvou z 20. 12. 1996 na žalované, jejichž vlastnické právo bylo zapsáno v katastru nemovitostí. Ti, jako třetí osoby, nemohou pozbyt vlastnického práva jenom proto, že původní soudní rozhodnutí bylo později zrušeno a právní vztahy účastníků řízení byly upraveny jinak. Vzhledem k tomu, že otázku, která činí z daného rozsudku rozhodnutí po právní stránce zásadního významu (§ 239 odst. 1 OSŘ) odvolací soud nevymezil ve výroku rozhodnutí, ale pouze v jeho odůvodnění, lze v dovolání uplatnit dovolací důvod, uvedený v § 241 odst. 1 písm. d) OSŘ k jakékoliv právní otázce, na jejímž řešení rozhodnutí odvolacího soudu spočívá.

Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalobce dovolání. Uplatňuje dovolací důvod ve smyslu § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. Nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že restituentkám vzniklo v daném případě vlastnické právo rozhodnutím soudu. Odkazuje na svoje závěry plynoucí z čl. IV žalobního návrhu a čl. II odvolání a uvádí, že je vyloučeno nabytí vlastnického práva právní mocí (vykonatelností) rozhodnutí, ukládajícího povinnému uzavřít do určité doby dohodu o vydání nemovitosti (a tím vyznačení vlastnictví v katastru nemovitostí), neboť vlastnictví se na základě dohody o vydání věci uzavřené podle restitučních

předpisů nabývá výslovně vkladem do katastru nemovitostí, přičemž právní následky dohody uzavřené prostřednictvím nahrazení vůle povinné osoby soudem musí být stejné. Uvádí, že z § 46 odst. 2 občanského zákoníku (dále jen „ObčZ“) plyne, že jde-li o smlouvu o převodu nemovitostí, musí být projevy účastníků na téže listině. Proto listina o dohodě o vydání věci podepsaná 11. 11. 1994 oběma restituentkami měla být jako nedílná součást připojena k rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích, jímž byl nahrazen projev vůle žalobce, což se v daném případě nestalo. Připomíná rozsudek Nejvyššího soudu z 25. 7. 1980, sp. zn. 4 Cz 28/80 a § 163 odst. 3 OSŘ a na praxi katastrálních úřadů korespondující s uvedeným rozsudkem. Namítá nesprávnost názoru odvolacího soudu i pokud jde o označení katastrálního území R. místo R. s tím, že pokud je v listině nemovitost označena nesprávně uvedeným katastrálním územím, a v daném případě i způsobem zaměnitelným za jiné katastrální území v České republice (konkrétně k. ú. R.), není takové označení určité a srozumitelné. Takový úkon je ve smyslu § 37 ObčZ neplatný. Správný není ani názor odvolacího soudu ohledně právních důsledků rozhodnutí dovolacího soudu na právní poměry třetích osob, neboť bez dalšího nelze aplikovat § 243d odst. 2 OSŘ, a je třeba přihlížet k souvisejícím skutečnostem, zejména, zda žalovaní či restituentky věděli o podaném dovolání a o skutečnosti, že v důsledku rozhodnutí dovolacího soudu může dojít ke změně jejich právních poměrů. Ti totiž byli s těmito skutečnostmi seznámeni a restituentky a jejich právní nástupci činili převodní právní úkony i s úmyslem eliminovat popř. vyloučit negativní důsledky rozhodnutí dovolacího soudu na jejich majetkové poměry. Navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Ve vyjádření k dovolání žalobce žalovaní zejména připomínají nálezy Ústavního soudu z 11. 7. 1996, čj. III. ÚS 127/96-28, a odmítají dovolání zpochybňující aplikaci § 243d odst. 2 OSŘ ve vztahu k vědomosti o podaném dovolání. Navrhují zamítnutí dovolání.

Nejvyšší soud v řízení o dovolání postupoval podle procesních předpisů, platných k 31. 12. 2000 (hlava první, bod 17 zák. č. [30/2000](#) Sb., tedy podle občanského soudního řádu ve znění před novelou, provedenou tímto zákonem - dále jen „OSŘ“), a po zjištění, že dovolání je přípustné podle § 239 odst. 1 OSŘ, že je uplatněn dovolací důvod upravený v § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 odst. 1 OSŘ), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání je důvodné.

K nemovitostem evidovaným v katastru nemovitostí České republiky (dále jen "katastr") se zapisuje vlastnické právo, zástavní právo, právo odpovídající věcnému břemeni a předkupní právo s účinky věcného práva (§ 1 odst. 1 zákona č. [265/1992](#) Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů). Práva uvedená v § 1 odst. 1 vznikají, mění se nebo zanikají dnem vkladu do katastru, pokud občanský zákoník nebo jiný zákon nestanoví jinak (§ 2 odst. 2 téhož zákona).

Povinná osoba uzavře s oprávněnou osobou dohodu o vydání věci a věc jí vydá nejpozději do třiceti dnů po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 2. Je-li předmětem dohody o vydání nemovitost, použije se § 133 odst. 2 občanského zákoníku (§ 5 odst. 3 restitučního zákona). Převádí-li se nemovitá věc na základě smlouvy, nabývá se vlastnictví vkladem do katastru nemovitostí podle zvláštních předpisů, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak (§ 133 odst. 2 ObčZ).

Pravomocné rozsudky ukládající prohlášení vůle nahrazují toto prohlášení (§ 161 odst. 3 OSŘ).

Účinkem rozsudku ukládajícího prohlášení vůle je nahrazení projevu vůle žalovaného; rozsudek ukládající povinnost uzavřít přesně označenou smlouvu má za následek, že dnem právní moci rozsudku je smlouva uzavřena. Jde-li o smlouvu o převod nemovitostí, nemá nahrazení vůle žalovaného soudním rozhodnutím za následek převod vlastnického práva; k takovému přechodu je třeba vkladu práva do katastru nemovitostí (obdobně viz též rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 25. července 1980, sp. zn. 4 Cz 26/80, publikovaný ve sborníku Nejvyššího soudu ČSSR č. IV, s. 862).

Písemná dohoda, uzavřená mezi oprávněnou osobou a povinnou osobou o vydání nemovité věci (§ 5 odst. 3 restitučního zákona) podléhá vkladu do katastru nemovitostí (§ 2 zákona č. [265/1992 Sb.](#)) - viz R 34/1993 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část II. bod 5 ve spojení s částí III., bod 1 a R 44/2000 Sbírky soudních rozhodnutí, část IV.

Pokud platí, že písemná dohoda, uzavřená mezi oprávněnou osobou a povinnou osobou o vydání nemovité věci, podléhá vkladu do katastru nemovitostí, a současně platí, že jde-li o smlouvu o převodu nemovitostí, nemá nahrazení vůle žalovaného soudním rozhodnutím za následek převod vlastnického práva, neboť i k takovému přechodu je třeba vklad práva do katastru nemovitostí, musí platit i závěr, že je-li souhlas povinné osoby v dohodě o vydání věci nahrazen rozhodnutím soudu, podléhá tato dohoda vkladu do katastru nemovitostí. Vlastnické právo k nemovitosti přejde až v důsledku tohoto vkladu. Pokud odvolací soud vycházel z jiného právního názoru, spočívá jeho rozhodnutí, jakož i jemu předcházející rozhodnutí soudu prvního stupně, na nesprávném právním posouzení věci, a je tak dán dovolací důvod, uvedený v § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ.

Naproti tomu nelze přisvědčit námitkám dovolatele, který spatřuje důvody neplatnosti dohody o vydání věci v neúplném názvu katastrálního území a v tom, že jako povinná osoba je v dohodě uveden Městský úřad R. namísto Města R. Konstantní judikatura dovolacího soudu vychází z toho, že v případě právních úkonů o převodu nemovitostí převažuje obecný zájem na určitosti vlastnických práv, která působí absolutně ("proti všem"), nad zájmem účastníků právního úkonu na respektování jejich vůle. Proto musí být individualizace nemovitosti v písemném právním úkonu provedena natolik určitým způsobem, aby bylo i osobám třetím nepochybně zřejmé, které nemovitosti jsou jeho předmětem. V daném případě lze ze samotného textu dohody jednoznačně dojít k závěru, že povinnou osobou bylo Město R., jehož orgánem je městský úřad, a že šlo o nemovitost ležící právě ve městě R., tudíž i v katastrálním území R., když v dohodě uvedená katastrální území R. v obvodu města neexistuje. Nešlo tedy o tak závažné nepřesnosti, které by měly za následek absolutní neplatnost dohody. Lze též odkázat na věcně správné závěry odvolacího soudu.

Nelze přisvědčit ani námitkám dovolatele, týkajícím se účinků § 243d odst. 2 OSŘ v případě, že třetí osoby věděly o tom, že proti rozhodnutí, které založilo jimi nabývané právo převodce, bylo podáno dovolání.

Jestliže dovolací soud zruší rozhodnutí odvolacího soudu (rozhodnutí soudu prvního stupně), jedná dále o věci soud, jemuž byla věc vrácena nebo postoupena k dalšímu řízení (§ 243d odst. 1 věta první OSŘ). Právní vztahy někoho jiného než účastníka řízení nemohou být novým rozhodnutím dotčeny (§ 243d odst. 2 OSŘ).

Jak z textu zákona, tak i z jeho smyslu vyplývá, že právní vztahy někoho jiného než účastníka řízení

nemohou být novým rozhodnutím ve věci, ve které bylo pravomocné rozhodnutí ve věci samé zrušeno v dovolacím řízení, dotčeny bez ohledu na skutečnost, že dotčená osoba věděla o tom, že proti rozhodnutí, na jehož základě bylo nabyto právo, bylo podáno dovolání. To vyplývá jak z textu zákona, který neváže ochranu třetích osob na vědomost o podaném dovolání ani na vědomost o vadách rozhodnutí, které by mohly vést k jeho zrušení v dovolacím řízení, tak i z pojetí dovolání, které je mimořádným opravným prostředkem a jeho podání nemá vliv na právní moc ani na účinky napadeného rozhodnutí.

Z uvedeného je nicméně zřejmé, že dovolání je důvodné. Proto nezbylo, než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit (§ 243b odst. 1 OSŘ věta za středníkem); vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. (243b odst. 2 OSŘ).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)